

Sonsoles, 2. mája 1935: prvá púť

V máji 1935 sa Josemaría Escrivá a Ricardo Fernández Vallespín vybrali na púť do svätyne Panny Márie Sonsoles v Ávile. Táto púť dala vzniknúť zvyku májových pútí v Opus Dei. V tejto epizóde historik Alfredo Méndiz komentuje niektoré detaily zo spisov oboch protagonistov tejto skúsenosti.

15.05.2024

V máji, mesiaci Panny Márie, je v mnohých krajinách tradíciou modliť

sa k Panne Márii viac ako po zvyšok roka, klásť kvety k jej obrazom, konať púte, atď.

V Opus Dei v tomto kontexte väčšej úcty k Panne Márii existuje v mesiaci máj vlastný zvyk: púť. Vzhľadom na to, ako ju ustanovil zakladateľ, svätý Josemaría, je to prax špecifická pre Opus Dei. Vo svojej podstate však, samozrejme, nepridáva veľa k všeobecnému fenoménu mariánskej úcty, ktorý sa v mesiaci Panny Márie prežíva na celom svete: je to doplnok vo vlastnom štýle k niečomu, čo už v živote Cirkvi hojne existuje v rôznych prejavoch, z ktorých všetky sú veľmi dobré.

Konečným cieľom púte, ako aj celej mariánskej úcty, je stretnutie s Kristom, stotožnenie sa s Kristom. Panna Mária je len sprostredkovateľkou tohto stretnutia s Kristom. Zdá sa mi príznačné, že homília v knihe *Ísť s Kristom*, v ktorej

svätý Josemaría Escrivá rozpráva, ako sa zrodil zvyk púťí, má názov *Por María, hacia Jesús* (*Skrze Máriu k Ježišovi*). V skutočnosti bola táto homília prvýkrát uverejnená v ženskom časopise v Španielsku v 60. a 70. rokoch 20. storočia, *Ama*, kde jej dali názov, o ktorom si mysleli, že by mohol mať určitú príťažlivosť: *Sú to slnká* (v španielčine: *Son soles*)! Svätý Josemaría však túto myšlienku neprijal. Keď neskôr vydal túto homíliu samostatne, ako brožúrku a neskôr v knihe *Íst s Kristom*, dal jej názov *Skrze Máriu k Ježišovi*. Zdá sa mi tiež pozoruhodné, že pasívnym protagonistom príbehu tejto prvej púte bol práve Ricardo Fernández Vallespín, mladý študent, ktorému svätý Josemaría v roku 1933 daroval knihu o Kristovom umučení, do ktorej ako venovanie napísal: „Nech hľadáš Krista. Nech nájdeš Krista. Nech miluješ Krista“. Púť, kontakt s Pannou Máriou, sa nám teda

predstavuje ako rýchly spôsob, ako hľadať, nájsť a milovať Krista.

Naša Pani zo Sonsoles (Ávila)

Pútnický zvyk sa zrodil bez predchádzajúceho plánu v okamihu, keď sa za pochodu vymyslela prvá púť: konkrétne 2. mája 1935 vo svätyni Sonsoles v Ávile.

Púť uskutočnili traja ľudia: svätý Josemaría, ktorý vtedy žil v Madride, a dvaja študenti: Ricardo Fernández Vallespín a José María González Barredo. Existuje o tom dokument, ktorý nám spolu s ďalšími sekundárnymi zdrojmi umožňuje pomerne presne zrekonštruovať, čo sa v ten deň stalo. Ide o štrnásťstranový dokument, ktorý v tom istom mesiaci máji 1935 napísali Ricardo Fernández Vallespín (prvé tri strany) a svätý Josemaría (zvyšných jedenásť), pričom ide o zmes rozprávania a duchovného komentára (ten je najmä zo strany

svätého Josemaríu). Napriek rozdielnemu počtu strán sú obe časti podobne dlhé: ak časť svätého Josemaríu zaberá viac strán, je to len preto, že je napísaná pomerne veľkým písmom. Týchto štrnásť strán s názvom *Poznámky o púti do svätyne Panny Márie v Sonsoles* sa uchováva v Ríme, v Generálnom archíve prelatury Opus Dei.

Myslím, že najlepšie bude začať opis tejto prvej púte slovami, ktorými Ricardo Fernández Vallespín začína svoje poznámky: „Dôvodom [púte] bol sľub, ktorý som dal Panne Márii, dávno predtým, ako som patrila do Diela, keď som na lôžku, s chorobou, ktorá mi bránila dokončiť projektovú skúšku na škole architektúry (čo pre mňa znamenalo dokončiť štúdium o rok neskôr), ponúkol Panne Márii, že ju pôjdem navštíviť do jej svätyne v Sonsoles, pričom pôjdem pešo po trase z Ávily do svätyne, ak spravím skúšku, čo sa z ľudského hľadiska

zdalo ťažké. Ale moji priatelia, ktorí so mnou robili skúšky, dokončili môj projekt a ja som ho úspešne absolvoval”.

To sa stalo v roku 1933: v septembri alebo októbri toho roku bol Ricardo Fernández Vallespín skutočne veľmi chorý. Študoval architektúru v Madride, bol už v predposlednom ročníku a na to, aby mohol postúpiť do posledného ročníka, musel absolvovať skúšku z projektov, čo bola dlhá, mesiac trvajúca skúška pozostávajúca z vypracovania architektonického projektu, ktorého náčrt alebo predbežný návrh predtým vytvoril. Sľúbil to Panne Márii, pomohli mu priatelia, choroba bola kratšia, ako sa obával (trvala asi pätnásť dní, uvádza dotýčny v inom texte), skúšku zložil a postúpil do posledného ročníka. A v júni nasledujúceho roku 1934 mohol dokončiť štúdium.

Prečo ho napadlo ísť na púť do Sonsoles? Pravdepodobne preto, že v lete 1933 strávil niekoľko dní dovolenky v Ávile a okrem iného podnikol so skupinou priateľov výlet do Sonsoles, ktoré naňho podľa jeho slov urobilo veľký dojem.

Sonsoles je od Ávily vzdialený asi päť kilometrov: inými slovami, išlo o výlet, a nie o prechádzku. Svätyňa sa nachádza na kopci. O Panne Márii, ktorá sa tam uctieva, sa zachovalo viacero tradícií, niektoré z nich veľmi fantazijné. Dokonca sa verí, že obraz vyrezal svätý Lukáš v dielni, ktorú mal v Jeruzaleme, a poslal ho svätému Petrovi do Ríma, a že svätý Peter ho potom dal apoštolským mužom, aby ho odniesli do Španielska. Apoštolskí muži sú podľa jednej tradície učeníci apoštola Jakuba v Španielsku, podľa inej tradície je to sedem mužov, ktorých svätý Peter a svätý Pavol poslali z Ríma evanjelizovať Hispania Baetica.

Jedným z nich mal byť svätý Segundo, prvý biskup Ávily, ktorý mal priniesť túto rezbu. Neskôr, pri moslimskej invázii, kresťania Pannu Máriu ukryli, a tá sa po opätovnom dobytí týchto území opäť našla. Aj v tomto prípade sa tradície o pôvode mena Sonsoles líšia. Mne sa páči tá, na ktorú sa odvoláva svätý Josemaría v homílii *Skrze Máriu k Ježišovi*, ktorú som už spomínal: „Na tej púti do Sonsoles som sa dozvedel pôvod tohto mena Panny Márie. Detail, ktorý nemá veľký význam, ale ktorý je synovským prejavom ľudí tej krajiny. Obraz Panny Márie, ktorý je na tomto mieste uctievaný, bol istý čas skrytý, a to v čase bojov medzi kresťanmi a moslimami v Španielsku. Po niekoľkých rokoch sochu našli istí pastieri, ktorí podľa tradície, keď ju uvideli, poznamenali: „Aké krásne oči, sú to slnká“ (v španielčine: *son soles*).

Žiaľ, archeológia tieto tradície nepotvrďuje. Zdá sa, že obraz Panny Márie pochádza najskôr z 12. storočia a z tohto obdobia sú aj zvyšky primitívnej pustovne (v presbytériu terajšej svätyne sa nachádzajú pozostatky z 15. storočia). Panna Mária zo Sonsoles je však pre Ávilu dôležitá: v roku 1934, len rok pred púťou, bola vyhlásená za patrónku diecézy.

Májová púť, mariánsky zvyk v Diele

Pokračujme však v príbehu prvej púte, opäť s úryvkom z rozprávania Ricarda Fernándeza Vallespína. V Madride traja „pútnici“ po Omši nastúpili na vlak do Ávily. Ricarda ovládne mystická žila a píše: „Odišli sme z Madridu... Aký vplyv majú na mňa cesty! Keď stromy a telegrafné stĺpy bežia dozadu, zdá sa mi, že moje myšlienky idú tou istou cestou..., a vracajú sa mi spomienky

na tie dávne dni, keď som ešte
nenašiel pravú cestu a všetky moje
túžby po nehe a láske chceli nájsť
uspokojenie na zemi..., a ja som ich
nemohol uspokojiť. Dnes už viem,
kde nájdem to, čo hľadám, ale... v
spomienkach na minulosť je vždy
nostalgia“.

Cestou, ktorú podľa svojich slov
našiel, bolo povolanie do Opus Dei. O
prijatie požiadal v novembri 1933,
krátko po prekonaní choroby, ktorá
stála na počiatku púte; a krátko po
tom, čo prerušil to, čo pri inej
príležitosti nazval „polovičnými
zásnubami“. O tomto vzťahu vieme
len toľko, že to bolo dievča, ktoré ho
chcelo prerušiť, a že podľa jeho
vlastného priznania mu prerušenie
vzťahu nijako zvlášť neublížilo. Z
toho, čo píše v tejto správe o púti do
Sonsoles, sa však zdá, že pociťoval
istú nostalgiu. V každom prípade bol
v tom čase pevne presvedčený o
svojom povolaní k celibátu. Svätý

Josemaría mu mohol plne dôverovať: v skutočnosti ho vymenoval za riaditeľa prvej rezidencie Opus Dei, tej na Calle Ferraz, rezidencie DYA.

V nasledujúcich odsekoch sa Ricardo Fernández Vallespín zmieňuje o ďalších druhoradých detailoch toho dňa a v istom bode rozpráva, ako sa vyvíjalo to, čo malo byť prvou púťou: „Cestou Otec povedal, že touto púťou začíname zvyk v Božom Diele...“. A tu by sme mali odbočiť, aby sme uviedli, čo svätý Josemaría hovorí vo svojich poznámkach, z ktorých vieme, že táto myšlienka mu neprišla v tej chvíli, „na ceste“, ale niekoľko hodín predtým, sčasti na svätej Omši a sčasti vo vlaku. Konkrétne svätý Josemaría hovorí: „Pri svätej Omši, keď som robil memento (v spomienke v rámci eucharistickej modlitby), som s veľmi zvláštnym odhodlaním – väčším ako moje vlastné – prosil nášho Ježiša, aby v nás – v Diele – zväčšil lásku k Márii a

aby sa táto láska pretavila do skutkov. Už vo vlaku som nevedomky myslel na to isté: Panna Mária sa bezpochyby teší z našej náklonnosti, vykryštalizovanej v činorodých mariánskych zvykoch; jej obraz, vždy s našimi; synovský pozdrav, pri vstupe a odchode z miestnosti; chudobní Panny Márie; zbierka v sobotu; *omnes... ad Iesum per Mariam*; Kristus, Mária, pápež...“.

Týmito slovami poukazuje na niektoré pobožnosti, strelné modlitby, atď. ktoré sa v Opus Dei žili už v tých prvých rokoch. A pokračuje ďalej: „Ale v mesiaci máj bolo potrebné niečo viac. Tak som dal vzniknúť „májovej púti“ ako zvyku, ktorý sa mal zaviesť – a ktorý bol zavedený – v Diele“.

Opäť dávame slovo Ricardovi: „Začínajúc týmto zvykom sa na ceste von modlíme prvú časť ruženca [...]. Túto prvú časť ruženca obetujeme za konáre Diela svätého Rafaela a

svätého Gabriela“. To znamená za študentov a mladých odborníkov, ktorí sa vzdelávali v rezidencii na ulici Ferraz. „Keď sme skončili ruženec, vydal som sa rýchlym tempom vpred a prišiel som do svätyne oveľa skôr ako Otec a Barredo, vstúpil som do svätyne a na kolenách pred Pannou Máriou som prosil o odpustenie, že mi trvalo tak dlho, kým som splnil svoj sľub,“ pokračuje príbeh. Potom pokračuje: „Druhú časť ruženca sme sa modlili za vytrvalosť všetkých bratov a vyprosovali sme viac povolaní do Diela“. A o niečo neskôr uzatvára: „Na spiatočnej ceste sme sa pomodlili tretiu časť ruženca za úmysly Svätého Otca“. Týmto máme teraz púť vo svojej podstate: jedna časť ruženca na ceste tam, druhá (tajomstvá daného dňa) v dome Panny Márie a tretia na ceste späť.

Ricardo Fernández Vallespín vo svojej rekonštrukcii týchto hodín

uvádza aj ďalšie drobné detaily: návštevu katedrály, jedlo v hoteli, telefonáty, ktoré musel José María González Barredo vybaviť, vlak späť do Madridu o šiestej popoludní a mnohé iné. V zápisníkoch svätého Josemaríu sa objavujú aj ďalšie anekdotické detaily, napríklad o dudkovi, ktorý ho vyrušil od modlitby ruženca (dudok je druh vtáka). Čo sa v týchto zápiskoch neobjavuje, je detail pšeničných klasov, ktoré, ako napísal po rokoch vo svojej homílii *Skrze Máriu k Ježišovi*, nazbieral na ceste.

Vo svojich poznámkach svätý Josemaría pridáva ešte niekoľko ďalších vecí. Napríklad to, čo som už spomínal o základnej motivácii, ktorú osobne pociťoval vo vzťahu k Panne Márii, vďaka ktorej spoznal a prijal inšpiráciu na zavedenie májovej púte ako zvyku vlastného Opus Dei. V istom momente hovorí, že cestou zazrel niečo konkrétnejšie,

ako „ceremoniál“ (ako to nazýva) zvyku, čo je v podstate ten trojitý ruženec, ktorý už poznáme z Ricardovho rozprávania, hoci predpokladal aj (a zdá sa, že sa to pri tej príležitosti aj stalo) responzórium a Regina coeli po každej časti ruženca. Toto je však náhodný prvok, ktorý sa čoskoro prestal používať a nikdy sa nestal štandardizovaným. Treba mať na pamäti, že v tom čase sa Opus Dei ešte len formovalo, *in fieri*: všetko bolo v istom zmysle celkom provizórne. Svätý Josemaría však veľmi jasne hovorí o duchu, v ktorom sa má púť uskutočniť: „Samozrejme, nikdy by to nemala byť umelecká exkurzia, ani prehliadka krajiny, ale púť modlitby a pokánia“.

V druhej polovici svojich poznámok svätý Josemaría, opierajúc sa o skúsenosť celkom bežnú pri každom výstupe na vysoké miesto, uvádza niekoľko asketických úvah: „Z Ávily sme kontemplovali svätýňu a,

prirodzene, keď sme dosiahli úpätie hory, Máriin dom nám zmizol z dohľadu. Komentovali sme to takto: *To je to, čo s nami Boh často robí. Jasne nám ukazuje cieľ a dáva nám ho kontemplovat', aby sme sa utvrdili v ceste jeho najláskavejšej vôle. A keď sme mu už blízko, necháva nás v temnote, zdanlivo nás opúšťa. Je to hodina pokušenia: pochybnosti, boje, temnota, únava, túžba ľahnúť si na dlhý čas... Ale nie: pokračuj. Hodina pokušenia je zároveň hodinou viery a synovského odovzdania sa Otcovi-Bohu. Už žiadne pochybnosti, váhanie a nerozhodnosť! Videl som cestu, nastúpil som na ňu a idem po nej. A o niečo neskôr dodáva, pokračujúc v tej istej myšlienke: Prišli sme. Opäť vidíme Máriinu svätyňu: taká je duša, ktorá vytrvalo kráča na svojej apoštolskej ceste. Noc prechádza a vidí s novým svetlom, ktoré nezhasne, až kým nezíska Boha – Lásku“.*

Tieto slová sú výzvou k viere, k dôvere v Boha a pozvaním pozeráť sa do budúcnosti. Ak Fernández Vallespín vo vlaku hľadel dozadu, svätý Josemaría hľadá dopredu, na zajtrajšok, na večný život. Pred nami, ako hovorí, je Máriin dom. A my musíme prejsť cez Máriu, ak chceme dosiahnuť Ježiša.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/sonsoles-2-
maja-1935-prva-put/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/sonsoles-2-maja-1935-prva-put/) (06.08.2025)